

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **E.K., M.X., Š.**, zast. JUDr. G.A., N.X., B., proti žalovanému: **Fond národného majetku Slovenskej republiky**, Drieňová 27, 821 01 Bratislava, zast. JUDr. Š.D., advokát, Advokátka kancelária, M.X., B.B., **o zaplatenie 2 325 778.- Sk**, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 3 Cb 87/O4-12O zo dňa 6. júna 2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 3 Cb 87/O4-12O zo dňa 6. júna 2007 v napadnutej časti **z r u š u j e a v e c v r a c i a** Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom konanie v sume 1 716 646.- Sk zastavil. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 2 325 778.- Sk a 272 895.- Sk na náhradu trov konania do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobou podanou dňa 27.11.2003, si žalobca uplatnil proti žalovanému nárok na zaplatenie 4 042 424.- Sk. Žalovaná suma predstavuje úrok z omeškania za dobu 336 dní vo výške 17,6% ročne zo sumy 22 968 320.- Sk. Podaním zo dňa 17.5.2007 žalobca v časti 1 716 646.- Sk zobral žalobu späť, a preto súd v tejto časti v súlade s ust. § 96 ods. 1 O.s.p. konanie zastavil. Žalobca žiadal, aby mu žalovaný zaplatil úrok z omeškania vo výške 11% p.a., čo predstavuje sumu 2 325 778.- Sk. Žalobca uplatnil svoj nárok podľa § 24 ods. 6 zák. č. 92/1991 Zb., podľa ktorého je dlhopis FNM, vrátane jeho výnosov, splatný dňa 31.12.2000. Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že žalobca bol ku dňu 2.12.2001 vlastníkom 1677 ks dlhopisov FNM, za ktoré mu žalovaný po odpočítaní poplatkov spojených s vyplatením dlhopisov vyplatil dňa 2.12.2001 celkom 22 973 280.- Sk, t.j.

13 740.- Sk za jeden dlhopis, vrátane výnosu. Podľa ust. § 24 ods. 6 zák. č. 92/1991 Zb. dlhopis definovaný v odseku 4 vrátane jeho výnosu je splatný 31. decembra 2000. Fond ručí za splatenie dlhopisov svojím majetkom. Podľa ods. 7, dlhopis podľa odseku 4, ktorého majiteľ dosiahol v deň nadobudnutia účinnosti tohto zákona vek 70 rokov a viac, je vrátane jeho výnosu splatný 31. decembra 1997. Podľa ods. 11, dlhopis definovaný v odseku 4 vrátane jeho výnosu, je fond povinný splatiť osobám uvedeným v odseku 3 a 9, a to najneskôr do konca roka 2001, pričom podľa odseku 3, každý majiteľ kupónu, je oprávnený získať dlhopis podľa § 22 ods. 2 v menovitej hodnote 10 000.- Sk a podľa odseku 9, dlhopis môže pred dobou jeho splatnosti podľa odseku 6 nadobudnúť do vlastníctva každá fyzická osoba a právnická osoba. Základnou otázkou splatnosti dlhopisov s dôsledkom aj vzniku povinnosti týmto dňom dlhopisy vyplatiť, rieši ustanovenie § 24 ods. 6. Názor žalovaného, že ustanovenie odseku 11, je možné spájať len so znením odseku 6, nemá žiadnu oporu v celkovej koncepcii zák. č. 92/1991 Zb. Keďže privatizácia majetku štátu vymedzená zák. č. 92/1991 Zb., bola čo do rozsahu a dĺžky trvania mimoriadne náročná, dotýkala sa veľkého množstva osôb a na jej realizáciu boli potrebné značné finančné prostriedky, zákon nemohol opomenúť stanovenie doby, kedy ja nutné túto privatizáciu ukončiť. K vymedzeniu tejto doby došlo práve v ustanovení odseku 11 tak, že sa to malo uskutočniť najneskôr do konca roka 2001. Toto ustanovenie vôbec nerieši otázku splatnosti dlhopisov, lebo táto otázka už bola vyriešená v predchádzajúcich ustanoveniach, ale vymedzuje jednak rozsah nárokov patriacich majiteľovi dlhopisu, teda vyplatenie jeho menovitej hodnoty a jeho výnosy a jednak vymedzuje osoby, ktorým tieto nároky majú byť vyplatené. Lehota splatnosti bola určená v ustanoveniach odsekov 6 a 7. Žalovanému nič nebránilo ku dňu uvedenému v odsekoch 6 a 7 splniť svoju povinnosť, najmä, ak o vzniku tejto povinnosti, vedel už niekoľko rokov. Povinnosť plniť zo strany žalovaného trvala nepretržite každý deň už po celý rok 2001 (ods. 6) resp. rok 1998 a nasledujúce (ods. 7), keďže táto povinnosť mala byť splnená až ku dňu 31.12.2000, resp. ku dňu 31.12.1997. Z hľadiska omeškania sa žalovaný dostal do omeškania už dňom 1.1.2001 (ods. 6) , resp. 1.1.1998 (ods. 7). Keďže podľa ust. § 24 ods. 4 zák. č. 92/1991 Zb. v platnom znení, dlhopis fondu je definovaný ako zaknihovaný cenný papier a predmetom tohto sporu sú právne vzťahy, týkajúce sa týchto cenných papierov, ktoré podľa § 9 ods. 3 O.s.p. krajské súdu rozhodujú ako súdy prvého stupňa, ako obchodné veci bez zreteľa na to, či účastníci záväzkového vzťahu sú podnikatelia, bolo potrebné otázky splnenia záväzku a dôsledky omeškania s jeho plnením posúdiť podľa ustanovení Obchodného zákonníka. Podľa § 324 ods. 1 Obchodného zákonníka záväzok zanikne, ak sa veriteľovi splní včas a riadne. Vznik záväzkového vzťahu medzi žalobcom a žalovaným je

riešený v ust. zák. č. 92/1991 Zb. v platnom znení tak, že žalobca ako veriteľ má voči žalovanému ako dlžníkovi z titulu vlastníctva k dlhopisu právo na výplatu menovitej hodnoty a výnosu tohto dlhopisu. Čas plnenia je určený ust. § 24 ods. 6 tohto zákona na deň 31.12.2000. S poukázaním na ust. § 335 a § 340 Obchodného zákonníka, žalovaný ako dlžník mal možnosť splniť svoj záväzok hotovostným plnením, teda fyzickým odovzdaním peňažného obnosu do rúk veriteľa, alebo zaplatením prostredníctvom banky. Keďže žalovaný nesplnil svoj záväzok 31.12.2000, ale až 2.12.2001 dostal sa do omeškania v trvaní 336 dní. Preto podľa § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka, vzniklo žalobcovi právo na úroky z omeškania o 1% vyššie, než je úroková sadzba určená obdobne podľa § 502 Obchodného zákonníka. Žalobca si uplatnil úrok z omeškania vo výške 11% p.a., pričom podľa výpisu z webovej stránky NBS za rok 2001, bola priemerná úroková miera z úverov obchodných bánk 10,22%. Keďže nárok uplatnený žalobcom, nepresahoval rozsah úroku z omeškania v zmysle ustanovení § 396 a § 502 Obchodného zákonníka, súd zaviazal žalovaného na zaplatenie uplatneného úroku vo výške 2 325 778.- Sk. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti vyhovujúcej časti rozsudku podal odvolanie žalovaný a navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Podľa jeho názoru krajský súd vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď posúdil predmet sporu ako obchodno-právny vzťah, a nie ako občiansko-právny vzťah. Taktiež nezohľadnil zákonom určený čas na splnenie záväzku žalovaného splatiť dlhopisy fondu oprávneným osobám podľa ust. § 24 ods. 11 zák.č. 92/1991 Zb., ako aj skutočnosť, že žalovaný sa nemohol dostať do omeškania vzhľadom na neposkytnutie potrebnej súčinnosti zo strany žalobcu. Žalobca ako veriteľ sa do miesta sídla žalovaného ako dlžníka, v čase splnenia predmetných záväzkov (dňa 31.12.2000) nedostavil, aby tam peňažné plnenie prevzal a ani nevyzval žalovaného na plnenie iným spôsobom. Žalovaný sa nemohol dostať do omeškania, pretože predmetné záväzky splatil v zákonom stanovenom čase od 31.12.2000 do konca roku 2001. Prvostupňový súd sa súčasne nevysporiadal so skutočnosťou, že údajné nároky žalobcu neboli relevantným spôsobom vyčíslené. Žalovaný namietal, že v spore mal konať samosudca miestne príslušného krajského súdu.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu navrhol, aby odvolací súd odvolanie zamietol ako nedôvodné a rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil. Ďalej zastáva názor, že v predmetnej veci sa jedná o omeškание dlžníka. Dlžníkom je emitent dlhopisu, teda FNM

SR. Súhlasí s názorom žalovaného, že na daný prípad je potrebné aplikovať Občiansky zákonník, ale napriek tomu je potrebné vychádzať z Občianskeho zákonníka iba ako zo zákona všeobecného. Pred Občianskym zákonníkom, ako zákonom všeobecným, má prednosť zákon č. 92/1991 Zb. ako zákon špeciálny. Opakovane poukazuje na jasný prejav vôle zákonodarcu v ust. § 24 ods. II zák. č. 92/1991 Zb., v ktorom iba určil najneskorší dátum výplaty dlhopisu spolu s príslušenstvom. Má za to, že krajský súd správne zistil skutkový stav veci a rozhodol správnym a zákonným spôsobom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) prejednal vec podľa § 212 ods. 1 OSP bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 písm. e/ OSP, dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

Žalovaný podal odvolanie proti vyhovujúcej časti rozsudku, ktorou bol zaviazaný na zaplatenie 2 325 778.- Sk a na náhradu trov konania v sume 272 895.- Sk. Krajský súd v napadnutom rozsudku konštatoval, že žalovaný sa dostal do omeškania dňom 1.1.2001 s vyplatením dlhopisov žalobcovi, a preto žalobcovi vzniklo právo na úrok z omeškania v trvaní 336 dní, nakoľko žalovaný dlhopisy splatil až dňa 2.12.2001.

Odvolací súd sa stotožnil s právnym názorom účastníkov konania, že daný prípad je potrebné posúdiť ako občiansko-právny vzťah, teda podľa Občianskeho zákonníka. Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na právny názor dovolacieho senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý vyslovil vo svojich rozhodnutiach vydaných dňa 26. októbra 2006 v skutkovo a právne totožných sporoch, ktoré sa líšia iba výškou žalovanej pohľadávky. Vyplýva z neho, že výkladom ustanovení ods. 6 a 11 § 24 zákona, dospel k záveru, že dlhopisy fondu, vrátane výnosu z nich boli splatné 31.12.2000, preto ak žalovaný splatil menovitú hodnotu a výnos z dlhopisov až po uplynutí tejto doby, počnúc dňom 1.1.2001 sa dostal do omeškania s plnením peňažného dlhu a veriteľom vzniklo právo na úrok z omeškania. Uložením povinnosti fondu splatiť dlhopis najneskôr do konca roku 2001 zákonodarca iba vymedzil čas trvania tejto formy privatizácie.

Žalovaný namietal, že žalobca nepreukázal, že v čase splatnosti pohľadávok, prišiel na zákonné miesto ich plnenia a poskytol tak súčinnosť k ich splneniu.

Podľa ust. § 559 ods. 1 Občianskeho zákonníka splnením dlh zaniká. Dlh má byť splnený riadne a včas, teda spôsobom ako je dohodnutý v zmluve, alebo ustanovené právnym predpisom. Splnenie dlhu (solúcia) je právna skutočnosť, spôsobujúca zánik práv a povinností, resp. právneho pomeru. Je to právny úkon dlžníka, ktorým poskytuje veriteľovi na určitom mieste, dohodnutým spôsobom a v čase zročnosti pohľadávky, to, čo bolo predmetom jeho povinnosti. Podľa povahy plnenia, bude splnenie spočívať buď len v úkone dlžníka, alebo bude k nemu potrebné aj spolupôsobenie veriteľa. Plnenie je riadne, ak je v súlade so zmluvou alebo s právnymi predpismi, je v dohodnutom množstve a kvalite zodpovedajúcej dohode alebo predpisom. Dlh treba splniť predovšetkým na tom mieste, ktoré za miesto plnenia určila dohoda účastníkov. Miesto splnenia sa môže v dohode uviesť, alebo vyplýva z obsahu zmluvy. Ak nie je miesto splnenia takto určené, je ním bydlisko alebo sídlo dlžníka.

Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že krajský súd neskúmal, či žalobca v čase splatnosti dlhopisov prišiel na zákonné miesto ich plnenia a poskytol tak súčinnosť k ich splneniu.

Vzhľadom na to, že prvostupňový súd sa touto námietkou žalovaného nezaoberal, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave v napadnutej časti zrušil a vec vrátil tomuto na ďalšie konanie, s tým, aby doplnil dokazovanie v uvedenom smere.

V novom rozhodnutí podľa ust. § 224 ods. 3 O.s.p. rozhodne krajský súd aj o trovách odvolacieho konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave dňa 26. júna 2008

JUDr. Jana Zemaníková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: